

Otvoreno pismo Predsjednika Koalicije udruženja izbjeglica u Srbiji Miodraga Linte hrvatskim vlastima i javnosti povodom pritisaka na Srbe iz sela Podgorje u opštini Gvozd

Ovim pismom obraćam se hrvatskim vlastima i javnosti s upozorenjem da je grupa Srba iz sela Podgorje u opštini Gvozd izložena pritiscima zbog lažnih optužbi da su se nasilnički ponašali i prijetili jednoj petočlanoj hrvatskoj porodici koja je izbjegla iz BiH. Hrvatska policija je, nakon šestočasovnog ispitivanja, podnijela krivične prijave protiv šest lica srpske nacionalnosti. Izražavam nadu da će županijsko državno odvjetništvo u Sisku, bez predubjeđenja, odbaciti krivične prijave jer sam se nakon razgovora sa osumnjičenim Srbima uvjerio da su optužbe protiv njih potpuno neosnovane.

Ovih dana hrvatski mediji se bave slučajem šestoro Srba iz sela Podgorje, opština Gvozd (sadašnje ime za opštinu Vrginmost) na Kordunu, koji su u noći između 23. i 24. jula ove godine za vrijeme i poslije proslave rođendana u lokalnom društvenom domu, navodno, vrijeđali jednu hrvatsku porodicu i prijetili da će im na kuću baciti bombu, pjevali 'četničke' pjesme i izvikivali parole o 'Velikoj Srbiji'.

Hrvatska policija je protiv šestoro Srba podnijela krivičnu prijavu zbog osnovane sumnje da su počinili krivično djelo nasilničkog ponašanja. Protiv dvojice muškaraca iz navedene grupe podnijeta je i krivična prijava zbog navodne prijetnje hrvatskoj porodici. U hrvatskoj javnosti se stvara klima da su Srbi i dalje remetilački faktor i da narušavaju međunacionalne odnose. Na taj način se šalje poruka da Srbi nisu dobrodošli u Hrvatskoj. Nažalost, hrvatski mediji nisu našli za shodno da razgovaraju sa osumnjičenim Srbima, da bi uspoređivanjem dvije verzije događaja, došli do pune istine. Nisu tačni ni navodi pojedinih hrvatskih medija da je selo Podgorje većinski naseljeno Hrvatima. U Podgorju je prije rata živjelo isključivo srpsko stanovništvo a trenutno u njemu živi svega jedna kolonizovana hrvatska porodica.

Šta se ustvari desilo toga dana? Grupa Srba iz sela Podgorje nedaleko od Gvozda je odlučila da u lokalnom društvenom domu slavi rođendan troje svojih mladih mještana. U toku večeri su počeli sa pripremama za proslavu. Pošto u domu nema struje mještani su bili prinuđeni da preko kabla obezbede napajanje električnom energijom iz najbliže kuće koja je udaljena oko 80 metara. Nažalost, godinama unazad Hrvatska elektroprivreda nije smatrala za potrebno da uvede električnu energiju u dom i na taj način omogući mještanima sela, kvalitetnije druženje i sadržajni društveni život.

Mještani Podgorja već duže vrijeme imaju probleme sa jednom hrvatskom porodicom iz BiH kojoj je hrvatska država dala na korištenje kuću jednog od prognanih Srba. Inače, ta hrvatska porodica je stalno zvala policiju kada god su mještani sela odlučili da se okupe u lokalnom domu, govoreći da je, navodno, uznemiravaju. Kuća u kojoj živi hrvatska porodica nalazi se na oko 50 metara od društvenog doma tako da je teško razumjeti kako ih mirna okupljanja mještana mogu uznemiravati.

Glavni razlog, prema izjavama mještana, zbog čega je pomenuta hrvatska porodica učestalo zvala policiju i ponavljala priču o uznemiravanju jeste činjenica što su imali namjeru da se presele iz Podgorja u Gvozd i da tu od države dobiju stan ili kuću. Pošto im to nije uspijevalo duže vrijeme smatrali su da će im priča o uznemiravanju od strane lokalnih Srba omogućiti da ostvare svoj cilj. Nekoliko dana poslije navedenog događaja hrvatska porodica se, zaista, iz Podgorja preselila u Gvozd. Oni trenutno žive kod svojih prijatelja koji su takođe porijeklom iz BiH.

Navedenog dana tj. 23. jula ove godine grupa Srba je vršila pripreme za proslavu rođendana. Dok su prolazili pored kuće, u kojoj živi hrvatska porodica, supruga korisnika kuće je otvorila prozor i počela govoriti da je uznemiravaju psujući im, između ostalog, 'četničku mater'. Nakon toga je uslijedila prepirka koja je ubrzo završena. Grupa Srba je te večeri proslavila rođendan troje svojih mladih mještana bez ikakvih incidenata. Proslava je završena oko 4 časa ujutro kada su se svi mirno razišli i otišli svojim kućama. Hrvatska policija je četiri puta te večeri dolazila u dom i konstatovala da je sve u najboljem redu. Sigurno je da bi policija prekinula proslavu da su se učesnici ponašali na neprimjeren način. Važno je istaći činjenicu da je na proslavi bilo oko 50, uglavnom mladih ljudi, među kojima 20-tak njih hrvatske i bošnjačke nacionalnosti.

Dana 03. avgusta ove godine između šest i sedam časova ujutro, deset dana nakon pomenutog događaja, policija je iznenadno došla u kuće petoro Srba (dvoje maloljetnika) koji su bili na proslavi i odvela ih u policijsku stanicu u Gvozd. Policija je namjeravala privesti još jedno lice koje se tih dana nije nalazilo u selu. Iz društvenog doma policija je uzela muzički uređaj sa CD-ovima. Ispitivanje privedenih Srba je trajalo šest časova tj. od 8.30 do 14.30. Za to vrijeme nije im omogućeno da jedu, piju i puše. Punoljetne među njima su, između ostalog, pitali gdje su ratovali i da se sjete da li su nekog ubili. Jedan od njih je odgovorio da je prilikom povratka 1998. godine u Hrvatsku dao izjavu policiji u vezi ratnog perioda i da nema više šta da kaže na tu temu. Na to mu je policajac zaprijetio da će 'završiti u zatvoru'. Policija je preslušala zaplijenjene CD-ove i konstatovala da nema pjesama uvrijedljivog sadržaja. Nakon saslušanja policija je otišla da pretrese kuću jednog od privedenih s ciljem da pronađe bombu o kojoj je govorila hrvatska porodica. Bomba nije pronađena.

Osumnjičeni Srbi tvrde da prilikom proslave rođendana nisu puštali pjesme u kojima se veliča 'četništvo'; nisu došli pred kuću hrvatske porodice i uzvikivali parole o 'Velikoj Srbiji'; nisu poručivali da u tom selu Hrvati nemaju što tražiti, pa im je bolje da odu; nisu izvikivali prijete da će na kuću hrvatske porodice baciti bombu i zapaliti je i nisu bacali petarde pred njihovom kućom. Jedino je istina, prema tvrdnjama osumnjičenih, da su, samo ispred doma bačene tri petarde. Takođe, kažu da su se na proslavi ponašali u skladu sa zakonom. Na proslavi su se veselili pjevajući pjesme različitog sadržaja među kojima je bilo i srpskih. Tvrde da nijedna pjesma nije bila takvog sadržaja kojom bi se vrijeđala osjećanja hrvatskog naroda, pogotovo zato jer je među okupljenim bilo 20-tak mladih Hrvata i Bošnjaka. Osumnjičeni Srbi već osjećaju posledice neistinitog informisanja o navedenom događaju od strane medija. Jedna od njih je uzdržaniji i hladniji odnos od strane njihovih poznanika i kolega sa posla hrvatske nacionalnosti. Policija je podnijela krivične prijave protiv osumnjičenih Srba županijskom državnom odvjetništvu (tužilaštvu) u Sisku koje treba da donese odluku o podizanju optužnice ili odustajanju od postupka zbog nedostatka dokaza.

U Gvozdju je 6. i 7. avgusta održana sportsko-kulturna manifestacija «Dedova kosidba» na kojoj su, pored srpskih, nastupala hrvatska i bošnjačka kulturno-umjetnička društva, kao i pjevačka grupa «Petrova gora» iz Srbije. Među gledaocima je bio i veliki broj Hrvata koji sada žive u Gvozdju. Tom prilikom izvođene su, između ostalih, i krajiške pjesme koje tada nisu nikom smetale. Kako je moguće da jednoj hrvatskoj porodici smeta slušanje muzike u zatvorenom prostoru tj. u društvenom domu u Podgorju, a okupljenim Hrvatima na «Dedovoj kosidbi» nije smetalo pjevanje krajiških pjesama na otvorenom?

Postavlja se pitanje zašto hrvatska policija nije pozvala na razgovor članove hrvatske porodice u vezi sa incidentom? Zašto hrvatska policija nije podnijela krivičnu prijavu protiv članice hrvatske porodice koja je psovala 'četničku mater' grupi Srba? Zašto hrvatska policija apriori vjeruje samo jednoj strani koja je učestvovala u incidentu? I konačno, zašto hrvatska policija čeka 10 dana da bi ispitala osumnjičene Srbe? Posebno je indikativno da se osumnjičeni Srbi privode dan uoči 16. godišnjice od

početka hrvatske vojno-policijske akcije «Oluja». Da li je cilj njihovog privođenja bio da se uputi poruka hrvatskoj javnosti da Srbi opet, tobože prave probleme i da ih treba prokazivati? Kada će hrvatska policija konačno prestati da koristi svaki povod radi saslušavanja Srba u vezi sa ratnim periodom? Mehanizam saslušanja je jedno od sredstava zastrašivanja prognanih Srba s ciljem da ih odvrate od povratka i borbe za svoja ljudska prava.

Može se zaključiti da je u Hrvatskoj i dalje moguće da pojedinci i grupe ostvaruju svoje posebne interese napadima na Srbe u kojima se ističe da su 'četnici' i pristalice projekta 'Velike Srbije'. Da ne govorimo, ovom prilikom, o oduzetim imovinskim, stečenim i drugim pravima prognanih Srba kao i Srba povratnika koja u značajnoj mjeri, još uvijek, nisu vraćena. Postavlja se pitanje da li Srbi u demokratskoj Hrvatskoj smiju da čuvaju svoj nacionalni i kulturni identitet, između ostalog, i pjevanjem srpskih pjesama koje ne vrijeđaju osjećanja hrvatskog naroda? Odgovor je u jednom slučaju pozitivan («Dedova kosidba»), a u drugim slučaju negativan (društveni dom u Podgorju). Ovakvim nedosljednim i diskriminatorским postupanjem insitucija šalje se poruka građanima srpske nacionalnosti da nisu poželjni u Hrvatskoj.

Srbi u Hrvatskoj imaju status nacionalne manjine i oni poštuju institucije Republike Hrvatske. Međutim, oni traže da država Hrvatska poštuje njihova ljudska i nacionalna prava. Isti stav dijele i prognani Srbi. Hrvatski sabor je krajem 2002. godine usvojio Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina kojim je srpskoj nacionalnoj zajednici, između ostalog, obezbeđena kulturna autonomija i proporcionalna zastupljenost u predstavničkim organima na državnom i lokalnom nivou, kao i u upravnim, pravosudnim i drugim organima. U članu 4. Ustavnog zakona se, između ostalog, zabranjuje bilo kakva diskriminacija na osnovu pripadnosti nacionalnoj manjini. Pripadncima nacionalne manjine garantuje se jednakost pred zakonom i jednaka pravna zaštita. U članu 8. Ustavnog zakona se kaže da se njegove odredbe i odredbe posebnih zakona moraju tumačiti i primjenjivati sa svrhom poštovanja pripadnika nacionalnih manjina i hrvatskog naroda, razvijanja razumijevanja, solidarnosti, tolerancije i dijaloga među njima. Nažalost, 9 godina od usvajanja, Ustavni zakon je, u značajnoj mjeri, mrtvo slovo na papiru. To se može vidjeti i na primjeru mjesta Gvozd, kojemu, još uvijek, nije vraćeno nekadašnje ime Vrginmost.

U Beogradu, 15.08.2011.